

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 17 grudnia 2002 r.

w sprawie stacji wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych i placówek prowadzących pomiary skażeń promieniotwórczych.

(Dz. U. Nr 239, poz. 2030)

Na podstawie art. 75 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. - Prawo atomowe (Dz. U. z 2001 r. Nr 3, poz. 18, Nr 100, poz. 1085 i Nr 154, poz. 1800 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 135, poz. 1145) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wykaz stacji wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych, zwanych dalej "stacjami";
- 2) wykaz placówek prowadzących pomiary skażeń promieniotwórczych, zwanych dalej "placówkami";
- 3) szczegółowe zadania stacji i placówek;
- 4) sposoby wykonywania zadań przez stacje i placówki.

§ 2. Wykaz stacji z podziałem na stacje podstawowe i stacje wspomagające jest określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 3. Wykaz placówek z podziałem na placówki podstawowe i placówki specjalistyczne jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 4. Zadaniami stacji podstawowych są:

- 1) prowadzenie pomiarów, z wykorzystaniem spektrometrii promieniowania gamma, mocy dawki tego promieniowania, w celu wykrycia jej wzrostu o wartość 25 nanosiwertów na godzinę (nSv/h) powyżej wartości średniej za okres 24 godzin poprzedzających pomiar, spowodowanego obecnością sztucznych izotopów gamma promieniotwórczych w otoczeniu;
- 2) prowadzenie pomiarów, z wykorzystaniem spektrometrii promieniowania gamma - przez stacje wyposażone w urządzenia służące do zbierania aerozoli atmosferycznych - zawartości sztucznych izotopów w próbkach tych aerozoli, w celu wykrycia:
 - a) po 1 godzinie zbierania aerozoli atmosferycznych - izotopu cezu Cs-137 o stężeniu powyżej 2 bekereli na metr sześcienny (Bq/m³) i izotopu jodu I-131 o stężeniu powyżej 1 Bq/m³,
 - b) po 1 tygodniu zbierania aerozoli atmosferycznych - izotopów gamma promieniotwórczych, w szczególności izotopów cezu Cs-137 i jodu I-131, o stężeniu powyżej 5 mikrobekerei na metr sześcienny (μ Bq/m³);
- 3) prowadzenie pomiarów - przez stacje wyposażone w urządzenia służące do zbierania aerozoli atmosferycznych z izotopami alfa i beta promieniotwórczymi - po 1 godzinie zbierania aerozoli całkowitej zawartości sztucznych izotopów alfa i beta promieniotwórczych o stężeniu powyżej 1 Bq/m³;
- 4) systematyczne sprawdzanie prawidłowości działania aparatury pomiarowej służącej do wykonywania pomiarów, o których mowa w pkt 1-3;
- 5) prowadzenie rejestru wyników pomiarów, o których mowa w pkt 1-3;
- 6) przekazywanie do Centrum do Spraw Zdarzeń Radiacyjnych Państwowej Agencji Atomistyki wyników pomiarów, o których mowa w pkt 1-3, z częstotliwością określoną:
 - a) dla warunków normalnych - w programach pomiarowych przygotowanych przez jednostki, w których działają te stacje, i zatwierdzonych przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki, zwanego dalej "Prezesem Agencji",
 - b) dla sytuacji zdarzenia radiacyjnego - przez Prezesa Agencji stosownie do przebiegu tego zdarzenia.

§ 5. Zadaniami stacji wspomagających są:

- 1) prowadzenie pomiarów mocy dawki promieniowania gamma co 1 godzinę oraz określanie średniej wartości mocy dawki promieniowania gamma za okres 24 godzin;
- 2) systematyczne sprawdzanie prawidłowości działania aparatury pomiarowej służącej do wykonywania pomiarów, o których mowa w pkt 1;

- 3) prowadzenie rejestru wyników pomiarów, o których mowa w pkt 1;
- 4) przekazywanie do Centrum do Spraw Zdarzeń Radiacyjnych Państwowej Agencji Atomistyki wyników pomiarów, o których mowa w pkt 1, z częstotliwością określoną:
 - a) dla warunków normalnych - w programach pomiarowych przygotowanych przez jednostki, w których działają te stacje, i zatwierdzonych przez Prezesa Agencji,
 - b) dla sytuacji zdarzenia radiacyjnego - przez Prezesa Agencji stosownie do przebiegu tego zdarzenia.

§ 6. 1. Wykonywanie zadania, o którym mowa w § 4 pkt 1, polega na prowadzeniu ciągłego pomiaru mocy dawki na wysokości 1 m nad powierzchnią ziemi, przy wykorzystaniu wyników równoczesnego spektrometrycznego pomiaru promieniowania gamma w powietrzu na tej samej wysokości, z uwzględnieniem temperatury i intensywności opadu atmosferycznego.

2. Wykonywanie zadań, o których mowa w § 4 pkt 2, polega na ciągłym zbieraniu aerozoli atmosferycznych na filtrze, przez który przepływa powietrze atmosferyczne, zasysane na wysokości od 1 m do 1,5 m nad powierzchnią ziemi, prowadzeniu ciągłego pomiaru spektrometrycznego promieniowania gamma emitowanego przez zbierane na filtrze aerozole oraz laboratoryjnym pomiarze spektrometrycznym promieniowania gamma emitowanego przez aerozole osadzone na filtrze po tygodniowym zbieraniu próbek.

3. Wykonywanie zadania, o którym mowa w § 4 pkt 3, polega na ciągłym zbieraniu aerozoli atmosferycznych na filtrze, przez który przepływa powietrze atmosferyczne, zasysane na wysokości od 1 m do 1,5 m nad powierzchnią ziemi, oraz prowadzeniu ciągłego pomiaru promieniowania alfa i beta emitowanego przez zebrane w ciągu 1 godziny aerozole atmosferyczne.

4. Wykonywanie zadania, o którym mowa w § 5 pkt 1, polega na prowadzeniu ciągłego pomiaru mocy dawki na wysokości 1 m nad powierzchnią ziemi.

§ 7. Zadaniami placówek podstawowych są:

- 1) prowadzenie pomiarów zawartości izotopów promieniotwórczych w próbkach:
 - a) wody powierzchniowej, w szczególności wody z rzek: Wisły, Odry, Bugu, Narwi i Warty, w pobliżu głównych ujęć wody - cezu Cs-137 powyżej 1 bekerela na liter (Bq/l) oraz strontu Sr-90 powyżej 0,6 Bq/l,
 - b) wody do picia z sieci wodociągowej miast polskich stanowiących stolice województw oraz miast o liczbie mieszkańców powyżej 200.000 - cezu Cs-137 powyżej 0,1 Bq/l oraz strontu Sr-90 powyżej 0,06 Bq/l,
 - c) mleka oraz innych produktów żywnościowych, stanowiących podstawowe składniki przeciętnej racji pokarmowej - cezu Cs-137 powyżej 0,5 Bq/l oraz strontu Sr-90 powyżej 0,2 Bq/l,
 - d) pasz surowych - cezu Cs-134 i Cs-137, powyżej 250 Bq/kg;
- 2) prowadzenie rejestru pobieranych próbek;
- 3) prowadzenie rejestru wyników pomiarów;
- 4) uczestniczenie w pomiarach porównawczych, organizowanych przez Prezesa Agencji nie rzadziej niż raz w roku.

§ 8. Próbkę, o których mowa w § 7 pkt 1, pobiera się:

- 1) w warunkach normalnych - w miejscach wskazanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego, w uzgodnieniu z Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska i Prezesem Agencji, nie rzadziej niż:
 - a) dla mleka, produktów żywnościowych i wody do picia - 1 raz na kwartał,
 - b) dla wody rzecznej - 2 razy w roku, w okresie wiosennym i jesiennym;
- 2) w sytuacji zdarzenia radiacyjnego - w miejscach i z częstotliwością określoną przez Prezesa Agencji stosownie do przebiegu tego zdarzenia.

§ 9. 1. Zadaniami placówek specjalistycznych są:

- 1) prowadzenie pomiarów zawartości izotopów promieniotwórczych w próbkach:
 - a) mleka, wody do picia oraz produktów żywnościowych - sztucznych izotopów alfa promieniotwórczych, w szczególności plutonu Pu-239 i ameryku Am-241, powyżej 1 Bq/l lub
 - b) wody powierzchniowej - cezu Cs-137 powyżej 0,1 Bq/l i strontu Sr-90 powyżej 0,06 Bq/l, lub
 - c) wody do picia:
 - cezu Cs-137 powyżej 0,02 Bq/l i strontu Sr-90 powyżej 0,01 Bq/l lub
 - wodoru H-3 powyżej 10 Bq/l, lub
 - naturalnych izotopów alfa promieniotwórczych w przypadku przekroczenia 0,1 Bq/l całkowitej aktywności izotopów alfa promieniotwórczych oraz naturalnych izotopów beta promieniotwórczych w przypadku przekroczenia 1 Bq/l całkowitej aktywności izotopów beta promieniotwórczych, lub

- d) mleka i produktów żywnościowych - sztucznych izotopów gamma promieniotwórczych, w szczególności cezu Cs-137 powyżej 0,1 Bq/kg oraz sztucznych izotopów beta promieniotwórczych, w szczególności strontu Sr-90 powyżej 0,06 Bq/kg, lub
- e) materiałów środowiskowych, w tym:
 - gleby - cezu Cs-137 powyżej 1 kilobekerela na metr kwadratowy (kBq/m^2) lub
 - osadów dennych - cezu Cs-137 powyżej 1 Bq/kg oraz izotopów plutonu Pu-238, Pu-239, Pu-240, powyżej 0,1 Bq/kg, lub
 - opadu całkowitego - cezu Cs-137 powyżej 0,05 bekerela na metr kwadratowy razy miesiąc ($\text{Bq/m}^2 \times \text{miesiąc}$) oraz strontu Sr-90 powyżej 0,05 bekerela na metr kwadratowy razy trzy miesiące ($\text{Bq/m}^2 \times 3 \text{ miesiące}$);
- 2) prowadzenie rejestru pobieranych próbek;
- 3) prowadzenie rejestru wyników pomiarów;
- 4) uczestniczenie w pomiarach porównawczych, organizowanych przez Prezesa Agencji nie rzadziej niż raz na 2 lata;
- 5) opracowywanie projektów technik pomiarowych do oznaczania jakościowego i ilościowego izotopów promieniotwórczych w materiałach środowiskowych i w żywności oraz przedstawianie ich do zatwierdzenia Prezesowi Agencji.

2. Miejsca i częstotliwość pobierania próbek, o których mowa w ust. 1 pkt 1, oraz zakres pomiarów, określają:

- 1) dla warunków normalnych - programy pomiarowe przygotowane przez jednostki, w których działają te placówki, i zatwierdzone przez Prezesa Agencji;
- 2) dla sytuacji zdarzenia radiacyjnego - Prezes Agencji stosownie do przebiegu tego zdarzenia.

§ 10. 1. Wykonywanie zadania, o którym mowa w § 7 pkt 2 i w § 9 ust. 1 pkt 2, polega na prowadzeniu rejestru pobieranych próbek, który zawiera:

- 1) określenie rodzaju próbki i sposobu jej przygotowania do pomiaru;
- 2) datę oraz godzinę rozpoczęcia i zakończenia pobierania próbki;
- 3) informację o miejscu, z którego została pobrana próbka, z podaniem nazwy miejscowości i dokładnego określenia lokalizacji w tej miejscowości.

2. Wykonywanie zadania, o którym mowa w § 4 pkt 5, § 5 pkt 3, § 7 pkt 3 i w § 9 ust. 1 pkt 3, polega na prowadzeniu rejestru wyników pomiarów, który zawiera:

- 1) nazwę, adres oraz kod stacji lub placówki wykonującej pomiary, a w przypadku stacji także współrzędne geograficzne jej położenia;
- 2) w przypadku stacji wykonujących zadania, o których mowa w § 4 pkt 2 i 3, oraz w przypadku placówek - nazwę i symbol izotopu, którego zawartość jest mierzona;
- 3) określenie sposobu prowadzenia pomiaru;
- 4) określenie typu aparatury stosowanej do prowadzenia pomiaru oraz rodzaju detektora pomiarowego;
- 5) wynik pomiaru z określeniem błędu pomiarowego.

§ 11. Wykonywanie zadań, o których mowa w § 7 pkt 1 i w § 9 ust. 1 pkt 1, polega w szczególności na zateżaniu pobranych próbek, chemicznym wydzieleniu izotopów oraz pomiarze promieniowania emitowanego przez otrzymane z tych próbek preparaty.

§ 12. Wyniki pomiaru zawartości izotopów w próbkach, o których mowa w § 7 pkt 1 i w § 9 ust. 1 pkt 1, placówki przekazują do Prezesa Agencji z częstotliwością określoną:

- 1) dla warunków normalnych - w programach pomiarowych przygotowanych przez jednostki, w których działają placówki, i zatwierdzonych przez Prezesa Agencji;
- 2) dla sytuacji zdarzenia radiacyjnego - przez Prezesa Agencji stosownie do przebiegu tego zdarzenia.

§ 13. W odniesieniu do stacji podstawowych działających w jednostkach ministra właściwego do spraw środowiska, wymienionych w załączniku nr 1 do rozporządzenia, przepis § 4 pkt 1 stosuje się od dnia 1 stycznia 2006 r.

§ 14. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2003 r.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK Nr 1

WYKAZ STACJI WCZESNEGO WYKRYWANIA SKAŻEŃ PROMIENIOTWÓRCZYCH Z PODZIAŁEM NA STACJE PODSTAWOWE I WSPOMAGAJĄCE

1. Stacje podstawowe:

a) działające w Państwowej Agencji Atomistyki oraz w jednostkach ministra właściwego do spraw gospodarki, zlokalizowane w następujących miejscowościach:

- 1) Białystok - woj. podlaskie
- 2) Gdynia - woj. pomorskie
- 3) Koszalin - woj. zachodniopomorskie
- 4) Kraków - woj. małopolskie
- 5) Lublin - woj. lubelskie
- 6) Łódź - woj. łódzkie
- 7) Olsztyn - woj. warmińsko-mazurskie
- 8) Sanok - woj. podkarpackie
- 9) Szczecin - woj. zachodniopomorskie
- 10) Toruń - woj. kujawsko-pomorskie
- 11) Warszawa - woj. mazowieckie
- 12) Wrocław - woj. dolnośląskie
- 13) Zielona Góra - woj. lubuskie

b) działające w jednostkach ministra właściwego do spraw środowiska, zlokalizowane w następujących miejscowościach:

- 1) Gdynia - woj. pomorskie
- 2) Gorzów Wielkopolski - woj. lubuskie
- 3) Legnica - woj. dolnośląskie
- 4) Lesko - woj. podkarpackie
- 5) Mikołajki - woj. warmińsko-mazurskie
- 6) Świnoujście - woj. zachodniopomorskie
- 7) Warszawa - woj. mazowieckie
- 8) Włodawa - woj. lubelskie
- 9) Zakopane - woj. małopolskie

2. Stacje wspomagające działające w jednostkach Ministra Obrony Narodowej, zlokalizowane w następujących miejscowościach:

- 1) Bartoszyce - woj. warmińsko-mazurskie
- 2) Bydgoszcz - woj. kujawsko-pomorskie
- 3) Gdynia - woj. pomorskie
- 4) Kraków - woj. małopolskie
- 5) Lublin - woj. lubelskie
- 6) Rzeszów - woj. podkarpackie
- 7) Śrem - woj. wielkopolskie
- 8) Świnoujście - woj. zachodniopomorskie
- 9) Szczecin - woj. zachodniopomorskie
- 10) Ustka - woj. pomorskie
- 11) Warszawa - woj. mazowieckie
- 12) Wrocław - woj. dolnośląskie
- 13) Żagań - woj. lubuskie

ZAŁĄCZNIK Nr 2

WYKAZ PLACÓWEK PROWADZĄCYCH POMIARY SKAŻEŃ PROMIENIOTWÓRCZYCH Z PODZIAŁEM NA PLACÓWKI PODSTAWOWE I SPECJALISTYCZNE

1. Placówki podstawowe - stacje sanitarno-epidemiologiczne (SSE), zlokalizowane w następujących miejscowościach:

- 1) Białystok woj. podlaskie
- 2) Łomża woj. podlaskie
- 3) Bydgoszcz woj. kujawsko-pomorskiego
- 4) Toruń woj. kujawsko-pomorskie
- 5) Włocławek woj. kujawsko-pomorskie
- 6) Gdańsk woj. pomorskie
- 7) Słupsk woj. pomorskie

8)	Gorzów Wielkopolski	woj. lubuskie
9)	Zielona Góra	woj. lubuskie
10)	Katowice	woj. śląskie
11)	Bielsko-Biała	woj. śląskie
12)	Częstochowa	woj. śląskie
13)	Kielce	woj. świętokrzyskie
14)	Kraków	woj. małopolskie
15)	Tarnów	woj. małopolskie
16)	Nowy Sącz	woj. małopolskie
17)	Lublin	woj. lubelskie
18)	Zamość	woj. lubelskie
19)	Chełm	woj. lubelskie
20)	Biała Podlaska	woj. lubelskie
21)	Łódź	woj. łódzkie
22)	Piotrków Trybunalski	woj. łódzkie
23)	Skierniewice	woj. łódzkie
24)	Zduńska Wola	woj. łódzkie
25)	Olsztyn	woj. warmińsko-mazurskie
26)	Elbląg	woj. warmińsko-mazurskie
27)	Opole	woj. opolskie
28)	Poznań	woj. wielkopolskie
29)	Kalisz	woj. wielkopolskie
30)	Leszno	woj. wielkopolskie
31)	Piła	woj. wielkopolskie
32)	Konin	woj. wielkopolskie
33)	Rzeszów	woj. podkarpackie
34)	Przemyśl	woj. podkarpackie
35)	Sanok	woj. podkarpackie
36)	Tarnobrzeg	woj. podkarpackie
37)	Szczecin	woj. zachodniopomorskie
38)	Koszalin	woj. zachodniopomorskie
39)	Warszawa	woj. mazowieckie
40)	Ciechanów	woj. mazowieckie
41)	Ostrów Mazowiecka	woj. mazowieckie
42)	Płock	woj. mazowieckie
43)	Radom	woj. mazowieckie
44)	Siedlce	woj. mazowieckie
45)	Wrocław	woj. dolnośląskie
46)	Jelenia Góra	woj. dolnośląskie
47)	Legnica	woj. dolnośląskie
48)	Wałbrzych	woj. dolnośląskie

2. Placówki specjalistyczne:

- 1) Centralne Laboratorium Ochrony Radiologicznej w Warszawie
- 2) Instytut Fizyki Jądrowej im. H. Niewodniczańskiego w Krakowie, Laboratorium Badań Skazań Radioaktywnych
- 3) Państwowy Zakład Higieny w Warszawie, Zakład Ochrony Radiologicznej i Radiobiologii
- 4) Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, Wydział Fizyki i Techniki Jądrowej
- 5) Główny Instytut Górnictwa w Katowicach, Laboratorium Radiometrii
- 6) Instytut Energii Atomowej im. A. Sołtana w Otwocku-Świerku, Służba Ochrony Radiologicznej
- 7) Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie
- 8) Wojskowy Instytut Higieny i Epidemiologii w Warszawie, Zakład Ochrony Radiologicznej i Radiologii
- 9) Wojskowy Instytut Chemii i Radiometrii w Warszawie, Zakład Pomiarów Dozymetrycznych i Sprzętu Radiometrycznego